

KONGELIG RESOLUSJON

Kunnskapsdepartementet
Statsråd: Guri Melby

Ref.nr.:
Saksnr.: 20/2033
Dato: 8. april 2020

Forskrifter om endringer i midlertidige forskrifter om tilpasninger i barnehageloven og opplæringslova som følge av utbrudd av Covid-19 – innføring av foreldrebetaling for foreldre til barn som får et tilbud i barnehage og SFO

1. Saksfremstilling

I denne resolusjonen fremmes følgende forskrifter:

- forskrift om endring i midlertidig forskrift 27. mars 2020 nr. 491 om tilpasninger i lovgivningen om barnehager som følge av utbrudd av Covid-19
- forskrift om endring i midlertidig forskrift 27. mars 2020 nr. 492 om tilpasningen i lovgivningen om grunnskoleopplæring og videregående opplæring som følge av utbrudd av Covid-19

Endringsforskriftene som fremmes, er hjemlet i koronaloven § 2. Justis- og beredskapsdepartementet har samtykket til at forskriftene fremmes. Når det gjelder vurderingen av behovet for å foreta endringene med hjemmel i koronaloven, viser vi til vurderingene som ble foretatt i kgl. res. 27. mars 2020 om midlertidig forskrift 27. mars 2020 nr. 491 om tilpasninger i lovgivningen om barnehager som følge av utbrudd av Covid-19.

2. Bakgrunnen for forslagene

2.1 Gjeninnføring av foreldrebetaling i barnehage og offentlig finansiert skolefritidsordning

I midlertidig forskrift 27. mars 2020 nr. 491 om tilpasninger i lovgivningen om barnehager som følge av utbrudd av Covid-19, er følgende fastsatt i § 4 første ledd:

«I perioden barnehagene er stengt eller driver med redusert kapasitet med hjemmel i smittevernloven, skal foreldre ikke betale for barnehageplassen. Dette gjelder også for foreldre til barn som får plass, jf. unntakene som er satt i vedtak og forskrifter om stenging etter smittevernloven.»

I midlertidig forskrift 27. mars 2020 nr. 492 om tilpasningen i lovgivningen om grunnskoleopplæring og videregående opplæring som følge av utbrudd av Covid-19, er følgende fastsatt i § 6 første ledd:

«I perioden skolefritidsordningene er stengt eller driver med redusert kapasitet med hjemmel i smittevernloven, skal foreldre ikke betale for skolefritidsordningen. Dette gjelder også for foreldre til elever som får tilbud, jf. unntakene som er satt i vedtak og forskrifter om stenging etter smittevernloven.»

I Prop. 73 S (2019–2020) varslet regjeringen at fra og med 14. april må de som mottar et tilbud i barnehage eller i offentlig finansierte SFO, betale for det tilbudet de mottar. Stortinget har gitt sin tilslutning til dette, jf. Innst. 233 S (2019-2020). Det er derfor behov for å endre de to nevnte bestemmelsene.

2.2 Teknisk endring om utbetaling av kompensasjon for tapt foreldrebetaling

I midlertidig forskrift 27. mars 2020 nr. 491 om tilpasninger i lovgivningen om barnehager som følge av utbrudd av Covid-19, er følgende fastsatt i § 4 andre ledd første punktum:

«Utdanningsdirektoratet utbetaler tilskudd til kommunene for dekning av tapt foreldrebetaling i både private og kommunale barnehager.»

I midlertidig forskrift 27. mars 2020 nr. 492 om tilpasningen i lovgivningen om grunnskoleopplæring og videregående opplæring som følge av utbrudd av Covid-19, er følgende fastsatt i § 6 andre ledd:

«Utdanningsdirektoratet utbetaler tilskudd til kommunene for dekning av tapt foreldrebetaling.»

I Prop. 73 S (2019–2020) har regjeringen varslet at de ønsker at dette tilskuddet skal inngå i kommunens rammetilskudd, og ikke utbetales av Utdanningsdirektoratet. Stortinget har gitt sin tilslutning til dette, jf. Innst. 233 S (2019-2020). Det er derfor behov for å gjøre endringer i denne bestemmelsen.

3. Forskriftenes hovedinnhold

I endringsforskriften til midlertidig forskrift om tilpasninger i barnehageloven skal § 4 første ledd erstattes av følgende bestemmelse: «I perioden barnehagene er stengt med hjemmel i smittevernloven, skal foreldre ikke betale for barnehageplassen. Foreldre til barn som mottar tilbud i barnehage, skal betale foreldrebetaling i tråd med ordinære regler i forskrift om foreldrebetaling i barnehage. Dette gjelder uavhengig av antall timer tilbudet omfatter.» Endringene trer i kraft fra 14. april 2020.

I endringsforskriften til midlertidig forskrift om tilpasninger i lovgivningen om grunnskoleopplæring og videregående opplæring skal § 6 første ledd erstattes av følgende bestemmelse: «I perioden skolefritidsordningene er stengt med hjemmel i smittevernloven, skal foreldre ikke betale for skolefritidsordningen. Foreldre til barn som mottar tilbud i offentlig finansierte skolefritidsordning, skal betale foreldrebetaling i tråd med prisen for opprinnelig avtalt oppholdstid. Dette gjelder uavhengig av antall timer tilbudet omfatter.» Endringene trer i kraft fra 14. april 2020.

Endringene innebærer at foreldre til barn som mottar tilbud om plass i barnehage eller i offentlig finansiert SFO, i tråd med vedtak og forskrifter etter smittevernloven, skal betale for tilbudet fra 14. april 2020.

I endringsforskriften til midlertidig forskrift om tilpasninger i barnehageloven skal § 4 andre ledd, første punktum erstattes av følgende bestemmelse: «Kommunene skal kompenseres for dekning av tapt foreldrebetaling i både private og kommunale barnehager».

I endringsforskriften til midlertidig forskrift om tilpasninger i lovgivningen om grunnskoleopplæring og videregående opplæring skal § 6 andre ledd erstattes av følgende bestemmelse: «Kommunene skal kompenseres for dekning av tapt foreldrebetaling.»

4. Departementsforeleggelse og høring

Spørsmålet om foreldrebetaling var på departementsforeleggelse og høring før fastsettelsen av midlertidige forskrifter om tilpasninger i barnehageloven og opplæringsloven. Denne høringen ble gjennomført 24. mars 2020 til 25. mars 2020. Det er ikke gjennomført en ny høring om å gjeninnføre foreldrebetaling for foreldrene til barn som får tilbud om plass i barnehage og SFO.

Spørsmålet om utbetaling av tilskudd til kommunene for dekning av tapt foreldrebetaling i barnehager var tilsvarende inkludert i departementsforeleggelse og høring før fastsettelsen av midlertidige forskrifter om tilpasninger i barnehageloven. Det er et teknisk spørsmål om det er Utdanningsdirektoratet som skal utbetale tilskuddet, eller om dette skal inngå i kommunens rammetilskudd.

Departementet har på denne bakgrunnen ikke sendt forskriftsendringene på ny høring, da det anses som åpenbart unødvendig jf. forvaltningsloven § 37 fjerde ledd bokstav c.

5. Departementets vurdering

5.1 Gjeninnføring av foreldrebetaling i barnehage og offentlig finansiert skolefritidsordning

Det er i dag en liten gruppe foreldre som mottar tilbud om barnehageplass og plass i SFO. Av smittevern hensyn har kommunene vært restriktive med å gi slike tilbud. Gruppen som i dag mottar tilbud, er derfor ikke stor. Etter hvert vil barnehagene og skolene gjenopprette et mer ordinært tilbud. Departementet viser til regjeringens beslutninger om delvis åpning, slik de ble offentliggjort i pressekonferanse 7. april 2020.

Regjeringen ønsker å gjeninnføre foreldrebetaling i barnehage og SFO, jf. Prop. 73 S (2019–2020) og Innst. 233 S (2019-2020). Dette vil gjelde for foreldre til barn som mottar tilbud i dag, jf. unntakene som er fastsatt i vedtak og forskrifter om stenging etter smittevernloven. Når barnehager og skoler gjenoppretter et mer normalt tilbud, vil dette også omfatte foreldre til andre barn som mottar tilbud om plass i barnehage og i offentlig finansiert SFO.

Departementet har vurdert om det skal innføres differensiert foreldrebetaling avhengig av hvilket antall timer foreldre til barn i barnehage og SFO får tilbud om. Departementet har lagt betydelig vekt på at det bør være en ordning for foreldrebetaling som er fleksibel og uavhengig av prosessen for gjenåpning av barnehager og SFO. Departementet foreslår som en følge av dette at foreldrene

som får tilbud om plass i barnehage eller offentlig finansiert SFO, skal betale den ordinære avtalte prisen for barnehage- og SFO-plassen, uavhengig av antall timer tilbudet utgjør. Innføring av et krav om ordinær avtalt foreldrebetaling for barn og elever som mottar et tilbud, vil gjøre det administrative arbeidet for kommunene og barnehagene enklere og mindre tidkrevende.

Endringen som foreslås, betyr at de ordinære reglene i forskrift om foreldrebetaling i barnehager vil gjelde for alle barn som får et tilbud fra 14. april 2020. I SFO vil prisen for opprinnelig avtalt oppholdstid gjelde fra 14. april 2020. Barn og elever som ikke har tilbud om plass, vil som før ikke betale for plassen.

Det vil være en del foreldre som har fall i inntekt som følge av permitteringer mv. Disse foreldrene kan søke om inntektsmoderasjon i foreldrebetalingen i barnehage og SFO på ordinær måte. Foreldre som får tilbud om plass i barnehage eller SFO, men som av ulike grunner ikke velger å benytte seg av plassen, må likevel betale. Foreldrebetalingen bortfaller kun dersom plassen sies opp.

5.2 Teknisk endring om utbetaling av kompensasjon for tapt foreldrebetaling

Regjeringen har foreslått å bevilge 1 000 mill. kroner til kommunene for å kompensere for bortfall av inntekter fra foreldrebetaling. I de midlertidige forskriftene til barnehageloven og opplæringslova står det at det er Utdanningsdirektoratet som skal utbetale kompensasjon til kommunene for tapt foreldrebetaling. Det er besluttet at midlene i stedet vil bli fordelt til kommunene etter de ordinære kriteriene i inntektssystemet, jf. Prop. 73 S (2019–2020) og Innst. 233 S (2019-2020).

Departementet foreslår derfor å endre forskriftsbestemmelsene i tråd med vedtak i Prop. 73 S (2019–2020) og Innst. 233 S (2010-2020). Dette er kun en teknisk endring. Departementet foreslår at forskriftene fortsatt skal fastsette at kommunen skal kompenseres for tapt foreldrebetaling. Departementet mener det ikke er nødvendig å regulere hvordan midlene skal utbetales i forskrift, da dette fremgår av Prop. 73 S (2019–2020).

6. Økonomiske og administrative konsekvenser

Innføringen av kravet vil også gi innsparinger for staten og kommunene sammenliknet med dagens situasjon, fordi det reduserer kompensasjonsbehovet for tapt foreldrebetaling til barnehagene og SFO. Det er stor usikkerhet knyttet til hvor mange som mottar ulike tilbud under stengningsperioden, men det vil ikke være urimelig å anta at det ikke er mer enn rundt 10 000 barn. Dette utgjør 2,3 prosent av barna som vanligvis går i barnehage eller på SFO. Videre er det usikkerhet om hvor mye foreldrebetaling denne gruppen normalt betaler, da det eksempelvis er rimelig å anta at en del av de sårbare barna har redusert foreldrebetaling. Departementet har på dette grunnlaget beregnet at innbetalt foreldrebetaling fra denne gruppen for et ordinært tilbud utgjør om lag 26 mill. kroner per måned.

Behovet for kompensasjon til kommunene for tap av foreldrebetaling etter 14. april 2020 vil avhenge av hvor lenge barnehager og skoler er stengt, og prosessen med gradvis åpning. Dette vil bli fulgt opp i den videre budsjettprosessen.

Forskriftsendringen om at Utdanningsdirektoratet ikke lenger skal utbetale tilskudd til kommunene er en teknisk endring, og har ikke økonomiske og administrative konsekvenser.

Kunnskapsdepartementet

t i l r å r:

1. Forskrift om endring i midlertidig forskrift 27. mars 2020 nr. 491 om tilpasninger i lovgivningen om barnehager som følge av utbrudd av Covid-19 fastsettes i samsvar med vedlagte forslag.
2. Forskrift om endring i midlertidig forskrift 27. mars 2020 nr. 492 om tilpasningen i lovgivningen om grunnskoleopplæring og videregående opplæring som følge av utbrudd av Covid-19 fastsettes i samsvar med vedlagte forslag.

Forskrift om endring i midlertidig forskrift 27. mars 2020 nr. 491 om tilpasninger i lovgivningen om barnehager som følge av utbrudd av Covid-19

Fastsatt ved kgl.res. 8. april 2020 med hjemmel i lov 27. mars 2020 nr. 17 om forskriftshjemmel for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av Covid-19 mv. (koraloven) § 2. Fremmet av Kunnskapsdepartementet.

I

I midlertidig forskrift 27. mars 2020 nr. 491 om tilpasninger i lovgivningen om barnehager som følge av utbrudd av Covid-19 gjøres følgende endringer:

§ 4 første ledd skal lyde:

I perioden barnehagene er stengt med hjemmel i smittevernloven, skal foreldre ikke betale for barnehageplassen. For foreldre til barn som mottar tilbud i barnehage, gjelder ordinære regler om foreldrebetaling i forskrift 16. desember 2005 nr. 1478 om foreldrebetaling i barnehage fra 14. april 2020. Dette gjelder uavhengig av antall timer tilbudet omfatter.

§ 4 andre ledd første punktum skal lyde:

Kommunene skal kompenseres for dekning av tapt foreldrebetaling i både private og kommunale barnehager.

II

Forskriften trer i kraft straks.

Forskrift om endring i midlertidig forskrift 27. mars 2020 nr. 492 om tilpasningen i lovgivningen om grunnskoleopplæring og videregående opplæring som følge av utbrudd av Covid-19

Fastsatt ved kgl.res. 8. april 2020 med hjemmel i lov 27. mars 2020 nr. 17 om forskriftshjemmel for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av Covid-19 mv. (koronaloven) § 2. Fremmet av Kunnskapsdepartementet.

I

I midlertidig forskrift 27. mars 2020 nr. 492 om tilpasningen i lovgivningen om grunnskoleopplæring og videregående opplæring som følge av utbrudd av Covid-19 gjøres følgende endringer:

§ 6 første ledd skal lyde:

I perioden skolefritidsordningene er stengt med hjemmel i smittevernloven, skal foreldre ikke betale for skolefritidsordningen. Foreldre til barn som mottar tilbud i offentlig finansiert skolefritidsordning, skal betale foreldrebetaling i tråd med prisen for opprinnelig avtalt oppholdstid fra 14. april 2020. Dette gjelder uavhengig av antall timer tilbudet omfatter.

§ 6 andre ledd skal lyde:

Kommunene skal kompenseres for dekning av tapt foreldrebetaling.

II

Forskriften trer i kraft straks.